

24 mei 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

de heer [naam],
geboren op [datum],
wonende [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mevrouw mr. R.W. Smit, advocaat te Amersfoort,

tegen:

(wijlen) **pater [naam]**,
geboren op [datum] en overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde Minderbroeders Kapucijnen.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 10 januari 2013. Op 13 maart 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Provinciale Overste van de Orde Minderbroeders Kapucijnen.

Op 17 april 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. R.W. Smit.

Namens de Orde is verschenen [naam], Provinciale Overste.

2. De klacht

2.1. Omstreeks zijn tiende jaar besloot klager om priester te worden. Daarom ging klager op zijn twaalfde (1960) naar het seminarie van de paters Orde Minderbroeders Kapucijnen te [plaats].

In 1961 kreeg klager les van aangeklaagde, leraar [vak]. Aangeklaagde nam klager soms uit het kostschoolprogramma voor "seksuele voorlichting". Hij nam klager dan mee naar een spreekkamer. Klager moest op de schoot van aangeklaagde gaan zitten. Aangeklaagde stopte dan zijn ene hand in de onderbroek van klager en 'speelde' met het geslachtsdeel van klager terwijl aangeklaagde met zijn andere hand zichzelf onder zijn pij bevredigde. Klager heeft het vermoeden dat aangeklaagde dan klaar kwam. Intussen brabbelde aangeklaagde wat en kuste hij klager zo nu en dan.

Klager vermoedt dat dat het misbruik gedurende ongeveer een half jaar heeft plaatsgevonden. Klager werd tenminste vijf keer door aangeklaagde betast. Het misbruik vond ongeveer maandelijks plaats.

- 2.2. Klager heeft verdrongen wat er zich destijds heeft afgespeeld. Hij kon het toentertijd niet duiden of begrijpen. Op later leeftijd heeft het misbruik wel tot (seksuele) problemen geleid.
Klager heeft in het verleden met niemand over het seksueel misbruik gepraat. In plaats daarvan ontwikkelde hij als gevolg van het misbruik een enorme haat en afkeer tegen het katholicisme. Zijn wens om priester te worden liet hij varen.
Hoewel hij, naarmate hij ouder werd, dacht een zeker mildheid te hebben ontwikkeld naar de katholieke kerk, bleek dat toch niet het geval te zijn. Het recentelijk aan het licht komen van de ernst en omvang van het seksueel misbruik van kinderen binnen de katholieke kerk gedurende de laatste vijftig jaar, blijkt ook bij klager onuitwisbare sporen te hebben achtergelaten. Sporen waarvan klager dacht dat deze in de loop van zijn leven waren verdwenen.
Het misbruik heeft een grote invloed gehad op de verdere ontwikkeling van klager. Het vormde een belemmering voor een gezonde seksualiteitsbeleving binnen zijn huwelijk. Tussen klager en zijn vrouw was nauwelijks sprake van een seksuele relatie. Van 2007 tot 2009 is klager samen met zijn vrouw in behandeling geweest bij een psychiater.
- 2.3. Klager wil erkenning van het hetgeen hem in zijn jeugd is overkomen. Hij wenst genoegdoening en compensatie.

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven.

De Provinciale Overste heeft in zijn reactie gesteld dat hij aan de hand van de stukken uit de archieven en de verklaringen van de medebroeders die aangeklaagde hebben gekend, niet in staat is de klacht van klager te bevestigen noch te ontkennen.

Naast de klacht van klager is de klacht met zaaknummer 2010-T018 bij de Orde bekend. Die klacht is gegrond verklaard. De omstandigheden waarin het misbruik jegens die klager is gepleegd verschillen in grote mate van hetgeen klager in zijn klaagschrift beschrijft.

Dit betekent niet dat de Provinciale Overste geen geloof hecht aan hetgeen klager in zijn klaagschrift beschrijft. Sterker nog, het heeft de Orde diep geraakt en geschokt. Het blijft voor de Orde echter onbevredigend dat aangeklaagde zich in deze niet kan verdedigen.

Gelet op het feit dat de klacht met zaaknummer 2010-T018 gegrond is geacht, sluit de Orde niet uit dat klager eveneens slachtoffer is geworden van ontoelaatbaar gedrag van aangeklaagde. Indien in alle redelijkheid aangenomen mag worden dat aangeklaagde klager seksueel heeft misbruikt, dan acht de Orde dit misbruik zeer verwerpelijk. Er zijn in dat geval geen woorden voor het feit dat aangeklaagde misbruik heeft gemaakt van de vertrouwensrelatie die hij als docent had jegens klager.

De Provinciale Overste wil daarom de pijn erkennen die klager heeft geleden vanwege hetgeen hem mogelijk is aangedaan door aangeklaagde. Daarvoor biedt de Provinciale Overste zijn oprechte verontschuldigen aan. Namens de Orde wil de Provinciale Overste ook spijt betuigen.

4. De beoordeling

- 4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.
- 4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.
- 4.3. Er zijn meer dan vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken.
Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden op de wijze als klager in zijn klaagschrift heeft beschreven.
De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Voorts heeft de Klachtencommissie kennisgenomen van de gegrond verklaarde klacht in de zaak met zaaknummer 2010-T018 waarin eveneens over seksueel misbruik door aangeklaagde wordt geklaagd. Het misbruik in die zaak speelde zich weliswaar een paar jaar later af (1965) en op een andere locatie, maar uit het klaagschrift in die zaak blijkt dat het hier ging om gelijksoortige ontuchtige gedragingen.
Een en ander in onderling verband en samenhang bezien ondersteunt naar het oordeel van de Klachtencommissie voldoende de aannemelijkheid van het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde.
- 4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van het misbruik pas dertien jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.
- 4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.
- 4.6. Over financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Provinciale Overste van de Orde Minderbroeders Kapucijnen de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 24 mei 2013 door mevrouw mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en mevrouw mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door M.H.J. Materman, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.